

ὥστε νὰ ἐκσπάσωσιν ἐκ τοῦ πενιχροῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐπιχειρημάτων τῶν Βουλγάρων καὶ τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἀλόγως θεωροῦν ὡς σπουδαιότατον.

Ἄλλὰ δὲν ἐπταίον οἱ διδίσκαλοι, ἐὰν δὲν ἔπραξαν ὅ,τι ἠγγνόουν. Διότι δυστυχῶς ἠναγκάζοντο ἐν παντὶ ν' αὐτοσχεδιάζουσιν. Ἡὐτοσχεδιάζον ἔτι καὶ προγράμματα.

Ἄλλ' ὅ,τι ἀπώλετο κατὰ τὸ παρελθὸν εἶνε καιρὸς νὰ ἐπανορθωθῇ, καὶ ἡ ἐπανόρθωσις εὐτυχῶς ἤρξατο ἀπὸ τινος χρόνου διὰ λήψεως γενναίων μέτρων ὑπὸ τῶν ἱερῶν μητροπόλεων, αἱ ὁποῖαι ἐτάχθησαν οἱ θεματοφύλακες τῶν δύο πολυτίμων κειμηλίων, τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς παιδείας. Καὶ οὕτω ἡ σημερινὴ κατάστασις εἶνε πολὺ κρείττων τῆς πρό τινων ἐτῶν.

Ἴνα δὲ τὰ ὑπὸ γλωσσολογικὴν ἔποψιν ἀποτελέσματα ἀναφανῶσι ταχύτερον ἀκόμη, φρονούμεν ὡς συντελεστικά τὰ ἐξῆς μέτρα : Αἱ ἱεραὶ μητροπόλεις κηδόμεναι τῆς γλώσσης, εἰς ἣν ὁ θεάνθρωπος ἐκήρυξε τὸ κήρυγμα τῆς ἀγάπης, ἔχουσιν αὐταὶ τὸ κυριώτερον καθῆκον νὰ προνοήσουν, ἵνα ἡ γλωσσικὴ διδασκαλία τραπῇ ἐπὶ τοιοῦτον ρυθμὸν, ὥστε ταχέως νὰ ἐκπλύνῃ τὸν βαρβαρικὸν ρύπον τὸν ἐγκολλαφθέντα εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἰδίωμα.

Ἀνάγκη οἱ διδίσκαλοι πάντες εἰς διάφορα κέντρα νὰ κληθοῦν ὑπὸ τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων νὰ μνηθῶν ὑπὸ ἐιδικῶν ἀνδρῶν τὴν μέθοδον τοῦ διδάσκειν εἰς τοὺς ἀλλογλώσσους πληθυσμοὺς τὴν γλῶσσάν των, τὴν ὁποίαν διέφθειραν αἱ ἐπιδρομαὶ καὶ οὕτω παρεσκευασμένοι μετὰ κοινοῦ προγράμματος, μετὰ καταλλήλων μεθόδικῶν ὁδηγιῶν καὶ μετὰ καταλλήλων διδακτικῶν βιβλίων, νὰ ἀποσταλοῦν εἰς τὸ ἱερὸν των

ἔργον. Ἡ ταιαύτη ἐργασία των θὰ εἶνε καρποφόρος διότι δὲν ἔχουσιν, ὡς πολλακίς ἐλέγθη, νὰ παλαίσουσιν κατὰ ξένης γλώσσης, ἀλλ' ἔχουσιν νὰ ἀναστήσουν τὴν ἐθνικὴν, τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἡ ὁποία ἀγνώριστος εἶνε περιπλεγμένη εἰς βαρβαρικὰ ράκη. Πρέπει νὰ τὴν ἀναδείξουσιν πάγκαλον μὲ ὄλα τῆς τὰ θέληγτρα, μὲ ὄλην τῆς τὴν χάριν, μὲ ὄλην τῆς τὴν δύναμιν. Ἄλλὰ πρέπει νὰ ἐνστερνωθοῦν πρότερον ὡς σύμβολον πίστεως, ὅτι παλαίουν ὑπὲρ ἑλληνικῆς γλώσσης δεδουλωμένης, ριζώνοντες εἰς τὴν ψυχὴν των ἀκράδαντον τὴν ἐξῆς γνώμην, ὅτι λαὸς, ὁ ὁποῖος προφέρει τὰς ἱερὰς λέξεις ἐλ εὐθερος, παλληκάρι, πατρίς, ὡς προφέρουσιν οἱ βουλγαρόφωνοι τῆς Μακεδονίας, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε ἢ ἑλληνικὸς. Ποῖος λαὸς εἶχε εἰς τὰ χεῖλη διὰ μέσου τῶν αἰῶνων τὴν ὁμοούσιον ταύτην τριάδα τῶν λέξεων ; Ἡδύνατο οἱ βουλγαρόφωνοι, ἐὰν ἦσαν Βούλγαροι, δοῦλοι δ. λ. διαρκεῖς καὶ τῶν ἰσχυρῶν ἐπαῖται, νὰ παραλάβουσιν ἄλλοθεν τὰς ἀλλοτριᾶς καὶ ἀκατανοήτους εἰς τὸν βίον των ὑπερηφάνους ταύτας λέξεις ;